

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI



KÖYDET i mU



PE / FRE / FRI
08 / 09 / 2023



19.00



HELSINGIN MUUSIKKITALO
MUSIKHUSET I HELSINGFORS
HELSINKI MUSIC CENTRE

**JUKKA-PEKKA
SARASTE**

**PEKKA
KUUSISTO**



HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

Time and Tides, viulukonsertto

ANNA CLYNE

Lontoolaissyntinen, New Yorkissa asuva Anna Clyne on yksi tämän hetken näkyvimpia säveltäjiä: vuoden 2022 tilastoissa maailman kahdeksanneksi esitetyin elävä säveltäjä sekä esitetyin brittiläinen naissäveltäjä. Sen lisäksi, että Clyne toimii kaudella 2023–2024 Helsingin kaupunginorkesterin residenssisäveltäjänä ja taiteellisen johtotiimin jäsenenä, hän on myös Espanjan Kastilian ja Leónin sinfoniaorkesterin residenssitaiteilija. Vuonna 2015 Clynelle myönnettiin Grammy-ehdokkuudet teoksista *Prince of Clouds* ja *Night Ferry*.

Parhaiten konsertoistaan tunnettu Clyne räätälöi teoksensa aina tietylle solistille. Sellokonsertto *DANCE* (2019), jonka hän kirjoitti varta vasten sellisti Inbal Segevin tyylille ja tekniikka mielessään, on kerännyt Spotifyssa yli 10 miljoonaa toistokertaa. *Glasslands* (2023) taas syntyi saksofonisti Jess Gillamille, pianokonsertto *ATLAS* (2023) Jeremy Denkille ja klarinettikonsertto *Weathered* (2022) Martin Fröstille, joka on solistina teoksen Suomen-ensiesityksessä Helsingin kaupunginorkesterin konsertissa ensi huhtikuussa. Konsertoissaan Clyne on pyrkinyt häivyttämään rajaa solistin ja orkesterin välillä, sulattamaan roolit toisiinsa tinkimättä konserttomuotoon olennaisesti kuuluvasta dialogisuudesta.

Konserttojen sarja saa jatkoaa Helsingin kaupunginorkesterin ja Scottish Chamber Orchestran tilaamalla viulukonsertolla *Time and Tides* (Aika ja vuorovedet, 2023), joka on syntynyt läheisessä yhteistyössä Pekka Kuusiston kanssa. Solistin erityispiirteet kuuluvat nyt paitsi viulutekstuurin virtuoosisuudessa myös sen folk-henkisyydessä, johon Kuusisto usein liitetään. Konserton rakennusmateriaalina on jäähyväisiin ja merellisyyteen viittaavia kansanlauluja maailmalta, kuten *The True Lover's Farewell* Englannista, *Vem kan segla förutan vind* Ahvenanmaalta, *My Fair Young Love* Skotlannista sekä *The Blackest Crow* ja *The Golden Willow Tree* Yhdysvalloista. Viisiosaisen teoksen keskellä kuullaan kadensis, jonka solisti improvisoi aiemmin kuulluista teemoista hiljaa soivan jouitorkesterin yllä.



ETIÄISIÄ – *Premonitions*

SOIVA SALI ODOTTAAN SINUA.

Liiku ympäri lämpöötä, tutki tilaa ja sen vaikutusta kuulemaasi.

Etiäisiä – Premonitions on Tuomas Norvion suunnittelemä elektroninen tiläääniteos. Äänimateriaalin siemeninä ovat urkuri Jan Lehtolan soittamat ja soittamat osat Anton Brucknerin viidennen sinfonian finaalista ja Pekka Kuusiston soittamat ja laulamat aihiot Anna Clynen uuden Time and Tides -viulukonserttona taustalta löytyvistä kansanlauluista.

Teoksen ääni pyörii hitaasti Musiikkitalon päälämpioon ympäri. Konserttisalia ympäröivän äänentoiston jokaisessa kaiuttimessa soi yksi pieni osa kokonaisteoksen äänimateriaalista. Koko teoksen voi keskittyneesti kuunnella Terassilämpiössä.

Etiäisiä – Premonitions on kuultavissa lämpöissä Helsingin kaupunginorkesterin konserttien ja kenraaliharjoitusten yhteydessä syyskauden alussa 8.-14.9.

LISÄTIEDOT JA ESITYSAJAT:

www.helsinginkaupunginorkesteri.fi



Sinfonia nro 5 B-duuri

ANTON BRUCKNER

Anton Bruckner (1824–1896) työskenteli aina sinnikkäästi uuden sinfonian parissa vastoinkäymisistä ja kriitikoidensa naljailuista huolimatta. Niin myös vuonna 1875, kun hän sai pestin Wienin yliopistosta, jossa hän opetti aluksi palkatta 30-tuntisia työviikkoja, ja silti teoslista kasvoi uutuuksista päivätöiden ohella.

Kaikkea ei Brucknerkaan niellyt. Vuonna 1877 kolmannen sinfonian kantaesitys meni täysin pipariksi, kun yleisön lisäksi myös orkesteri osoitti mieltään hivuttautumalla takahuoneeseen kesken töiden. Nöyryytys kävi Brucknerin luonnolle; vanhojen teosten korjailukierre alkoi.

Viides sinfonia valmistui jo 1876, mutta viralliseksi versioksi on julistettu vuonna 1878 paikattu laitos. Kantaesitystä jouduttiin odottamaan sittenkin peräti 16 vuotta. Pahaksi onneksi juuri tuona iltana Bruckner oli kotipotilaana, eikä koskaan kuullut sinfonian esitettyä. Juuri viides oli hänelle ehkä se läheisin, ainakin paperilla.

Paitsi että viides sinfonia on ainoa Brucknerin sinfonioista, joka alkaa pitkällä adagio-johdannolla, teoksen erikoispiirteeksi nousee Brucknerilla harvinainen kontrapunktin, päällekkäisten melodioiden, käyttö. Vaikka sinfonian voidaan tästä syystä pitää säveltäjänsä älykkäimpänä teoksena, sen piilomerkityksellisyys ja vahva henkilökohtainen tunnelataus tavoittelee ilmettä rationaalisten järjestelyjen ulkopuolelta. Myös Jean Sibelius kehui teoksen tunnustuksellisuutta: "...se liikutti minua kyyneliin saakka. Olin pitkät ajat jälkeenpäin kerrassaan hurmaantunut. Mikä erikoinen, syvän uskonnollisuuden luoma henki!"

Ei siis yllätä, että viides sinfonia on innoittanut tutkijoiden mielikuvitusta mitä erilaisimpiin nimityksiin. *Uskonsinfonia*, *Traaginen sinfonia* tai Brucknerin itse suosima *Fantastinen sinfonia* eivät ole kuvailevuudestaan huolimatta jääneet käyttöön yli huomattavasti kesymmän otsikon *Pizzicato-sinfonia*, joka ei tee oikeutta teoksen syvemmille ulottuvuuksille.

Jokainen osa scherzoa lukuun ottamatta alkaa jousten näppäilevällä eleellä, eikä jousisoittajien sormenpäitä muutenkaan säästellä. Ensiosassa on

KOHTAAMISIA-*klubi*

Helsingin kaupunginorkesterin Kohtaamisia-klubi on luovien ideoiden ja yllättävien kohtaamisten areena, esiintyjinä HKO:n muusikot ystävineen.

Vapaa pääsy – tervetuloa!

Ohjelma alkaa päälämpöissä illan konsertin jälkeen.

TÄNÄÄN!

Viulistit Pekka Kuusisto ja Aidan O'Rourke suomalaisten ja irlantilaisten kansansävelmien äärellä!

Avajaisklubilla on vieraana irlantilaissyntinen, Edinburghiin asettunut viulisti-säveltäjätuottaja Aidan O'Rourke. O'Rourken juuret ovat skotlantilaisessa ja irlantilaisessa musiikissa mutta hän hän tapaa vaeltaa näiden perinteiden rajoilla.

Ohjelmatedot:

www.helsinginkaupunginorkesteri.fi

brucknerilaista jylhyyttä, ja vaskien voimanäytöstä tukevien pizzicatojen ylle rakentuu vuolaita melodioita. Adagiossa puupuhaltimien liverrys katkeaa jousisoitinten lauluun.

Laajan scherzon keskellä vilahaa muistumia Beethovenin *Oodista ilolle*, mutta muuten kansanomaiset tunnelmat ovat niskan päällä. Finaali kerää sinfonian teemat mahtavaan, ylistykselliseen loppufuugaan.

JUKKA-PEKKA *Saraste*



JUKKA-PEKKA SARASTE © FELIX BROEDE

Helsingin kaupunginorkesterin ylikapellimestarina ja taiteellisena johtajana aloittava Jukka-Pekka Saraste (s. 1956) on vakiinnuttanut asemansa yhtenä sukupolvensa merkittävimmistä kapellimestareista. Heinolassa syntynyt ja viulistina uransa aloittanut Saraste tunnetaan monipuolisudestaan ja syvällisestä ja eheästä musiikillisesta näkemyksestään. Sarasteella on erityisen vahva yhteys Beethovenin, Brucknerin, Šostakovitšin, Stravinskin ja Sibeliuksen teoksiin, ja hän on kansainvälisti tunnustettu Mahler-tulkinoistaan. Kauden 23/24 aikana Saraste syventyy yhdessä HKO:n kanssa Sibeliuksen, Mahlerin ja Brucknerin sinfoniseen perintöön useamman pitkän konserttiperiodin aikana sekä nostaa esille oman aikamme säveltäjiä ja musiikkia.

Helsingin kaupunginorkesterin taiteellisen johtoryhmän vetäjänä Saraste korostaa musiikin merkitystä niin yhteiskunnalle kuin yksilölle. ”Musiikilla on erityisen vahva osuus suomalaisessa kulttuurissa, ja Helsingin kaupunginorkesterilla on merkittävä rooli identiteettiemme rakentumisessa. Aloittaessani ylikapellimestarina haluan yhdessä muusikoiden kanssa tehdä töitä ollaksemme kaikkien helsinkiläisten orkesteri. Ideointi taiteellisen johtotyimin ja orkesterin kanssa on ollut tiivistä. Musiikin kokeminen osana yhteisöä on eräs suurenmoisimmistaasioista, joita orkesteri voi tarjota kuulijoilleen.”

Jukka-Pekka Saraste on työskennellyt Radion sinfonia-orkesterin, Toronton sinfoniaorkesterin, Kölnin WDR-radio-sinfoniaorkesterin, Oslon filharmonikkojen ja Skotlannin kamari-orkesterin ylikapellimestarina. Lisäksi hän on säännöllinen vierailija maailman huippuorkesterien johdossa. Saraste on toiminut BBC:n sinfoniaorkesterin päävierailijana ja johtanut viime konserttauskilla muun muassa Pariisin orkesteria, Lontoon Philharmonia -orkesteria, Zürichin Tonhalle -orkesteria, Berliinin saksalaista sinfoniaorkesteria DSO:ta ja eteläkorealaista Soulin filharmonista orkesteria.

Saraste pitää tärkeänä uransa alussa olevien muusikoiden valmennusta ja mentorointia. Hän on perustanut LEAD!-säätiön, jonka kansainvälistiä orkesteriprojekteja on toteutettu muun muassa Ruotsissa, Sveitsissä, Saksassa ja Bulgariassa. Kesän 2023 LEAD!-mestarikurssi järjestettiin jälleen Fiskars Summer Festival -tapahtumassa, missä nuorten muusikoiden monikansallinen sinfoniaorkesteri työskenteli Sarasteen ja taiteilijavieraiden johdolla.

Jukka-Pekka Saraste on palkittu ansioistaan musiikin alalla Pro Finlandia -mitalilla, säveltaiteen valtionpalkinnolla ja Suomen Leijonan komentajamerkillä.

PEKKA *Kuusisto*

Pekka Kuusisto (s. 1976) on Suomen kaikkein tunnetuimpia ja kansainvälisesti menestyneimpiä muusikoita. Helsingin kaupunginorkesterin 2023/24 konserttikauden avauksen myötä Kuusisto aloittaa kolmivuotisessa päävierailijan tehtävässä kapellimestarina ja viulistina sekä ohjelmistoa suunnittelevan taiteellisen johtoijimin jäsenenä.

”Tämän konserttikauden suunnittelu on ollut ihana seikkailu, ja toivon sen tuottavan kuulijoille sekä löytämisen että kotiinpaluun riemua”, Kuusisto sanoo. HKO:n konserteissa Kuusistoa tullaan kuulemaan kapellimestarina, viulusolistina ja niin sanottuna liidaajana eli viulua soittavana eikä tahtipuikkoja käyttävänä orkesterinjohtajana.

Muusikkoperheessä varttunut Pekka Kuusisto aloitti viulunsoiton kolmevuotiaana. Kuusiston solistiura käynnistyi todennäköisesti jo lapsuudessa.



hänen voitettuaan kansainväisen Jean Sibelius -viulukilpailun 1995. Siitä lähtien työt ovat kutsuneet kiihtyvään tahtiin kaikille mantereille eri puollelle maailmaa. Vakituiset työpaikat sijaitsevat tällä hetkellä Oslossa (Norjalainen kamariorkesteri), Bremenissä (Deutsche Kammerphilharmonie), Berliinissä (Mahler-kamariorkesteri) ja San Franciscossa (San Franciscon sinfoniaorkesteri) sekä nyt myös Helsingissä.

Pekka Kuusisto on tunnettu rohkeudestaan ja innovatiivisuudestaan ja hänen repertoaarinsa ulottuu kansanmusiikista klassisen kautta genrerajoja pakenevaan musiikkiin. Kuusisto yhdistää, luo uutta ja liikkuu laajasti eri taiteenaloilla uudistaen myös konserttitraditioita ja muusikoiden ja yleisön vuorovaikutusta väheksymättä tradition kovaa ydintä, esimerkiksi instrumentalistina tai – yhä useammin – kapellimestarina.

HELSINKIN KAUPUNGINORKESTERI

Kun Robert Kajanus perusti orkesterin Helsinkiin kesällä vuonna 1882, hänen kunnianhimoinen suunnitelmansa oli kerätä kaupungin parhaat muusikot ja ulkomailta palkatut soittajat yhteen ja tarjota helsinkiläisille elämyksiä suurten säveltäjien mestariteoksista viikoittaisilla konserteilla 36 soittajan voimin.

Periaate huippumuusikoiden säännöllisestä orkesteritoiminnasta on pysynyt elinvoimaisena näihin päiviin saakka. 140 toimintavuotensa aikana Helsingin kaupunginorkesteri on kantaesittänyt valtaosan Jean Sibeliuksen sinfonisesta tuotannosta säveltäjän itsensä johdolla, ja jatkaa oman aikansa musiikin esittämistä tilaamalla teoksia sekä kansainvälisiltä että kotimaisilta säveltäjiltä. Vuosina 2019–2025 toteutettava tilaussävellysten sarja, kahdeltatoista nykysäveltäjältä tilatut Helsinki-variaatiot liittävät oman aikamme sävelet ennen vuonna 1945 sävellettyihin Helsingi-aiheisiin teoksiin.

Vuosittain yli 110.000 kuulijaa tavoittava, nykyisellään 102 muusikon vahvuinen Helsingin kaupunginorkesteri on kasvanut tärkeäksi osaksi helsinkiläisten kulttuurillista pääomaa. Kaupunginorkesterin työ koskettaa niitäkin, jotka syystä tai toisesta eivät pääse konsertteihin Musiikkitaloon. Kansainvälisten kiertueiden lisäksi orkesteri esiintyy erilaisissa kokoonpanoissa eri puolilla Helsinkiä sekä tarjoaa lapsille ja nuorille esiintymismahdollisuuksia ja tavoittaa erityisryhmiä monipuolisen yleisötyön kautta. Orkesteri on kutsunut nyt jo kolmatta kertaa kokonaisen ikäluokan – kaikki vuonna 2020 syntyneet helsinkiläislapset – nauttimaan musiikista perheineen seitsemän vuoden ajan orkesterin kummilapsina.

Verkossa sekä suorina että jälkilähetyksinä nähtävät HKO Screen -konsertit sekä taustoittavat haastattelut tuovat katsojan entistäkin lähemmäksi soivan taideteoksen syntyprosessia. Yhteistyö levy-yhtiö BISin kanssa tallentaa orkesterin tulkintoja huipputason äänityksinä kaikkien saataville ja pitkälle tulevaisuuteen.

Orkesterin ohjelmiston taiteellisesta suunnittelusta vastaa syksystä 2023 alkaen kolmihenkinen taiteellinen johtotuomi, jonka muodostavat ylikapellimestari, taiteellinen johtaja Jukka-Pekka Saraste, päävierailija ja toinen taiteellinen johtaja Pekka Kuusisto ja vuosittain vaihtuva residenssisäveltäjä, joka kaudella 23/24 on säveltäjä Anna Clyne.



ANNA CLYNE

Time and Tides, violinkonsert

Anna Clyne, född i London och bosatt i New York, är en av de för tillfället mest synliga tonsättarna: år 2002 var hon världens åttonde mest framförda levande tonsättare och världens mest framförda brittiska kvinnliga kompositör. Under sässongen 2023-24 är Clyne Helsingfors stadsorkesters hustonsättare och en medlem i det konstnärliga ledarteamet. Hon arbetar samtidigt som spanska Orquesta Sinfonica de Castilla y Leons artist-in-residence. År 2015 var hennes kompositioner *Prince of Clouds* och *Night Ferry* Grammy-nominerade.

Clyne är mest känd för sina solokonserter som alltid är skräddarsydda en viss solist. Cellokonserten *DANCE* (2019), som avlyssnats på Spotify över 10 miljoner gånger, skrevs utgående från cellist Inbal Segevs uttryck och teknik. *Glasslands* (2023) skrevs åt saxofonist Jess Gillam, pianokonserten *ATLAS* (2023) åt Jeremy Denk och klarinettkonserten *Weathered* (2022) åt Martin Fröst. Fröst är solist då sistnämnda verk får sin Finlandspremiär på Helsingfors stadsorkesters konsert i april. I sina solokonserter eftersträvar Clyne att sudda ut gränsen mellan solist och orkester. Rollerna smälter samman, dock utan att förlora ur sikte det dialogiska elementet.

Clynes solokonsertserie fortsätter med violinkonserten *Time and Tides* (Tid och tidvatten, 2023) som är beställt av Helsingfors stadsorkester och Scottish Chamber Orchestra. Verket är skrivet i nära samarbete med Pekka Kuusisto. Solistens särdrag framträder i inte endast den virtuosa violintexturen utan även i den folkmusikanda som Kuusisto ofta förknippas med. Folksånger om avsked och hav utgör centrala byggstenar. Till dessa folksånger hör bland annat *The True Lover's Farewell* från England, *Vem kan segla förutan vind* från Åland, *My Fair Young Love* från Skottland och *The Blackest Crow* och *The Golden Willow Tree* från Förenta Staterna. Violinkonserten har fem satser. I verkets mitt finns en lågmält ackompanjerad kadens i vilken solisten improviserar över tidigare presenterade teman.

www.helsinginkaupunginorkesteri.fi / helsinki.philharmonic@hel.fi



helsinkiphilharmonic



@HelsinkiPhil



helsinkiphilharmonic



HelsinkiPhilharmonic

ANTON BRUCKNER

Symfoni nr 5 B-dur

Trots motgångar och kritikernas grymtningar arbetade Anton Bruckner (1824–1896) alltid envist på en ny symfoni. Samma skedde år 1875 då han fick en tjänst vid Wiens universitet. Till en början gjorde han oavlönade 30-timmars arbetsveckor, men trots detta hann han komponera. I och för sig svalde han inte riktigt vad som helst. Uruppförandet av den tredje symfonin år 1877 blev ett fiasko då inte endast publiken protesterade utan även orkestern drog sig till det bakre rummet mitt i sitt arbete. Bruckner tog förnedringen hårt och började revidera sina gamla verk.

Den femte symfonin fullbordades redan år 1876, men dess officiella version är från 1878. Därefter fick man vänta i hela sexton år tills det blev ett uruppförande. Dessvärre var Bruckner under nämnda kväll sjuk, så han fick aldrig höra verket spelat. Det var den femte symfonin som stod honom närmast, åtminstone på papper.

Den femte symfonin är den enda av Bruckners symfonier som öppnar med en lång adagiointroduktion. Ett annat särdrag är den rika kontrapunktiken. Även om symfonin därför kan anses vara ett av tonsättarens mest intellektuella verk har musiken sina dolda betydelser och en så stark personlig laddning att den är mer än enbart rationell till sin karaktär. Även Jean Sibelius prisade bekännelselementet: "... det rörde mig till tårar. Efteråt var jag under en lång tid helt extatisk. Vilken anda av egendomlig, djup religiositet!"

Det är således inte överraskande att den femte symfonin har inspirerat forskare att ge verket fantasifulla titlar. Men sådana titlar som *Trossymfonin*, *Den tragiska symfonin* eller det av Bruckner själv favoriserade *Den fantastiska symfonin* har aldrig lyckats etablera sig – för att inte tala om den betydligt tamare varianten *Pizzicatosymfonin*, ett namn som inte gör verkets djupdimensioner rätvisa.

Med undantag för scherzot inleds varje sats av stråkarnas knäppande gest, och Bruckner sparar inte annars heller på stråkmusikernas fingrar. I den första satsen finns en för tonsättaren typisk storlagenhet och bred melodik. I adagiot avbryter träblåsarnas kvittrande stråkinstrumentens sång. Mitt i det omfattande scherzot klingar ekon av Beethovens *Ode till glädjen*, men i övrigt domineras satsen av folkliga stämningar. Finalen för samman symfonins teman i en mäktig, förkunnande slutfuga.

JUKKA-PEKKA SARASTE

Jukka-Pekka Saraste (f. 1956), som inleder sitt arbete som Helsingfors stadsorkesters chefdirigent och konstnärliga ledare, har etablerat sig som en av sin generations mest kända dirigenter. Han är född i Heinola och inleddes sin karriär i musiken som violinist. Saraste är känd för sin mångsidighet och sina djupa och homogena musikaliska visioner. Han känner starkt för musik av framförallt Beethoven, Bruckner, Sjostakovitj, Stravinsky och Sibelius, och är internationellt känd för sina Mahler-tolkningar. Under säsönen 23/24 går Saraste tillsammans med HSO på djupet med Sibelius, Mahlers och Bruckners symfoniska arv. Han lyfter fram också vår egen tids tonsättare.

Saraste tillhör Helsingfors stadsorkesters konstnärliga ledarteam och betonar musikens roll för samhälle och individ: "Musiken har en egen stark roll i den finländska kulturen, och Helsingfors stadsorkester har en egen betydande roll vad gäller skapandet av vår identitet. Då jag inleder mitt arbete som chefdirigent vill jag delta i orkesterns strävan att vara en orkester för alla helsingforsare. Jag har bollat idéer med det konstnärliga ledarteamet och orkestermedlemmar. Vi vill visa att något av det mest storlagna som en orkester kan erbjuda sina lyssnare är att få uppleva musik tillsammans med andra."

Jukka-Pekka Saraste har arbetat som chefdirigent för Radions symfoniorkester, Torontos symfoniorkester, WDR-symfoniorkesterns, Oslos filharmonikers och Skottlands kammarorkesters chefdirigent. Han gästar regelbundet topporquestrar jorden runt. Han har varit BBC:s symfoniorkesters första gästdirigent. Under de senaste konsertsäsongerna har han dirigerat bland annat Paris orkester, Philharmonia Orchestra, Tonhalle-Orchester Zürich, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin och Seouls filharmoniker.

Att arbeta med och fungera som mentor åt unga musiker står Saraste nära. Han har grundat LEAD!-stiftelsen vars internationella orkesterprojekt har förverkligats i bland annat Sverige, Schweiz, Tyskland och Bulgarien. Sommaren 2023 arrangerades igen en LEAD!-mästarkurs i samband med Fiskars Summer Festival. En av unga musiker med olika nationalitet sammanställd symfoniorkester samarbetade med Saraste och gästartister.

För sina insatser inom musiken har Saraste tilldelats Pro Finlandia - medaljen, tonkonstens statspris och Finlands Lejons kommandörstecken.

www.jukkapekkasaraste.com

PEKKA KUUSISTO

Pekka Kuusisto (f. 1976) är en av Finlands mest kända och internationellt mest framgångsrika musiker. I och med öppningen av Helsingfors stadsorkesters konsertsäsong 2023/24 inleder han en treårsperiod som orkesterns första gästdirigent och violinist och som medlem av orkesterns konstnärliga ledarteam.

"Att få skapa denna konsertsäsong har varit ett underbart äventyr. Jag önskar att lyssnarna upplever såväl upptäckandets glädje som fröjden i att återvända hem", säger Kuusisto. I HSO:s konserter kommer han att uppträda som både dirigent och violinsolist. Han kommer att stå på estraden som även violinist-dirigent.

Pekka Kuusisto växte upp i en musikerfamilj och började spela violin då han var tre år gammal. Solistkarriären startade på allvar i och med segern i den internationella Jean Sibelius-violintävlingen år 1994. Sedan dess har Kuusisto uppträtt och arbetat jorden runt. För tillfället är han fast anställd i Oslo (Norska kammarorkestern), Bremen (Deutsche Kammerphilharmonie), Berlin (Mahler-kammarorkestern) och San Francisco (San Franciscos symfoniorkester) samt nu även i Helsingfors.

Pekka Kuusisto är känd för att vara oförskräckt och innovativ. Repertoaren går från folkmusik till klassisk musik och musik som trotsar strikta genrebeteckningar. Kuusisto rör sig fritt och frimodigt på konstfältet för att förnya konserttraditioner och interaktionen mellan musiker och publik. I egenskap av instrumentalist och numera också dirigent respekterar han dock också traditionen.

HELSINGFORS STADSORKESTER

Då Robert Kajanus åren 1882 grundade en orkester i Helsingfors var hans ambition att föra samman stadens bästa musiker och anlita musiker från utomlands. Helsingforsare skulle varje vecka erbjudas unika upplevelser då 36 musiker samlas för att framföra mästerverk av de stora tonsättarna.

Principen att föra samman högklassiga musiker för en regelbunden orkesterverksamhet förblir livskraftig än idag. Under sina 140 verksamhetsår har Helsingfors stadsorkester uruppfört majoriteten av Jean Sibelius symfoniska produktion under tonsättarens egen ledning. Orkestern fortsätter att framföra sin egen tids musik i form av beställningar av såväl internationella som inhemska tonsättare. 2019-2025 förverkligas Helsingforsvariationer, en serie i vilken man beställer verk av 12 moderna

tonsättare. Seriens beställningsverk förenar vår tids tonspråk med musikverk med ett Helsingfors-tema som är komponerade före år 1945.

Helsingfors stadsorkester består för närvarande av 102 musiker och når årligen över 110.000 lyssnare. Den har fått en viktig position som ett av Helsingfors-bornas kulturkapital. Stadsorkesterns arbete berör även dem som av orsak eller annan inte kan komma till konserterna i Musikhuset. Förutom att göra internationella turnéer uppträder orkestern i varierande sammansättningar runtom Helsingfors, erbjuder barn och ungdom möjlighet att uppträda, och når via sitt mångsidiga publikarbete olika specialgrupper. Orkestern har inviterat för tredje gången en hel åldersgrupp – alla i Helsingfors år 2020 födda barn – att bli orkesterns fadderbarn. I verksamheten får fadderbarnen med familj avnjuta musik i sju års tid.

HKO Screen -sändningarna visas på internet och består av konserten samt intervjuer som ger bakgrundsinformation som för lyssnaren närmare det klingande musikverkets födelseprocess. Samarbetet med skivbolaget BIS innebär att orkesterns tolkningar är tillgängliga för alla, och långt in i framtiden, i form av inspelningar av hög kvalitet.

Helsingfors stadsorkester konstnärligt ledarteam består av Jukka-Pekka Saraste, chefdirigent och konstnärlig ledare, Pekka Kuusisto, första gästdirigent och konstnärlig medledare, och Anna Clyne, residenstonsättare.

www.helsingforsstadsorkester.fi

KÄSIOHJELMA / PROGRAMBLAD / PROGRAM

TEOSESITTELYT / VERKPRESSENTATIONER / PROGRAMME NOTES

Jaani Länsiö

KÄÄNNÖKSET / ÖVERSÄTTNINGAR / TRANSLATIONS

Christian Holmqvist (ruotsi / svenska / Swedish)

Susan Sinisalo, Edward Crockford (englanti / engelska / English)

TAITTO JA PAINATUS Grano Oy, Vantaa 2023

Oikeudet muutoksiin pidätetään. / Rätt till ändringar förbehålls. /
All rights reserved.

ANNA CLYNE

Time and Tides, Violin Concerto

Born in London but nowadays resident in New York, Anna Clyne is the HPO's Composer-in-Residence and a member of its Artistic Leadership Team for the present season. She is best known for her concertos. These she always tailors for a specific soloist and tries to fade out the border between soloist and orchestra so that their roles merge while still maintaining the dialogue inherent in the concerto as a genre.

The five-movement violin concerto *Time and Tides* (2023) was commissioned jointly by the HPO and the Scottish Chamber Orchestra and composed in close partnership with Finnish violinist Pekka Kuusisto. In addition to therefore being highly virtuosic, it has something of the folk spirit often associated with Kuusisto. Its material draws on folk songs alluding to leave-taking and the sea (such as *The True Lover's Farewell* from England, *Vem kan segla förutan vind* from Åland, *My Fair Young Love* from Scotland and *The Blackest Crow* and *The Golden Willow Tree* from the USA). In the middle is a cadenza improvised by the soloist on themes previously heard over a soft string-orchestra background.

ANTON BRUCKNER

Symphony No. 5 in B Flat

Anton Bruckner (1824–1896) doggedly went on composing symphonies whatever the critics might have to say, until the day came when even he grew sick of their gibes and began revising what he had written. Thus sixteen years were to elapse between the official date of his fifth symphony (1876) and its premiere performance in the patched-up edition of 1878. As fate would have it, Bruckner was confined to his sickbed that night, unable to attend the concert, and he never got to hear this, possibly his dearest symphony.

The fifth is the only Bruckner symphony to begin with a long, slow introduction. It also differs from the others in its use of counterpoint, its superimposed melodies and its strong personal emotional charge. Jean Sibelius, upon first hearing it, said, "Yesterday I heard Bruckner's fifth symphony and it moved me to tears. For a long time afterwards I was completely entranced. What a strange and profound spirit!"

No wonder the fifth symphony has inspired scholars to give it the most varied of names: *Faith*, *Tragic* and *Fantastic* (the one Bruckner himself liked best), and the name that eventually stuck, *Pizzicato*. This last does not do justice to the work's most profound dimensions, though each of the movements apart from the scherzo does indeed begin pizzicato.

JUKKA-PEKKA SARASTE

Jukka-Pekka Saraste, now beginning his term as Chief Conductor and Artistic Director of the Helsinki Philharmonic Orchestra, has established himself as one of the outstanding conductors of his generation. Born in Heinola, Finland, in 1956, he began his career as a violinist. Today, he is renowned as an artist of exceptional versatility and breadth. He maintains a particularly strong connection to the works of Beethoven, Bruckner, Shostakovich, Stravinsky and Sibelius and is internationally celebrated for his interpretations of Mahler. During the 2023/2024 season, together with the HPO, Saraste will delve deeper into the symphonic heritage of Sibelius, Mahler and Bruckner over several extended concert periods, as well as highlight composers and music of our own time.

As head of the Artistic Leadership Team of the Helsinki Philharmonic Orchestra, Saraste emphasises the importance of music for both society and individuals.

"Music is a particularly strong part of Finnish culture, and the Helsinki Philharmonic Orchestra itself plays a significant role in building our identities. As I begin my term as Chief Conductor, I want to engage in the orchestra's efforts to be the orchestra of all Helsinki residents. The brainstorming between the Artistic Leadership Team and members of the orchestra has been very close. Experiencing music as part of a community is one of the greatest things an orchestra can offer its listeners."

Jukka-Pekka Saraste's previous positions include the principal conductorships of the WDR Symphony Orchestra in Cologne, the Oslo Philharmonic Orchestra, the Finnish Radio Symphony Orchestra, the Toronto Symphony Orchestra, and the Scottish Chamber Orchestra. He has also served as Principal Guest Conductor of the BBC Symphony Orchestra. As guest conductor he appears with the major orchestras worldwide and in recent years conducted the likes of the Orchestre de Paris, the London Philharmonic Orchestra, the Tonhalle-Orchester Zürich, the Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, the Seoul Philharmonic Orchestra and the NHK Symphony Orchestra.

Saraste considers it important to coach and mentor musicians at the beginning of their careers. He is a founding member of the LEAD! Foundation, a mentorship programme for young conductors and soloists that has run projects in Sweden, Switzerland, Germany

and Bulgaria, amongst others. The LEAD! Masterclass in summer 2023 was held once again in conjunction with the annual Fiskars Summer Festival, where a multinational symphony orchestra of young musicians worked under the direction of Saraste and guest artists.

Jukka-Pekka Saraste has been awarded for his merits in the field of music with the Pro Finlandia Prize, the Finnish State Prize for Music and the Commander of the Order of the Lion of Finland.

www.jukkapekkasaraste.com

PEKKA KUUSISTO

Pekka Kuusisto (b. 1976) is one of Finland's most renowned and internationally successful musicians. With the opening of the Helsinki Philharmonic Orchestra's 2023/24 concert season, Kuusisto will begin a three-year term as Principal Guest Conductor and Artistic Co-director as a member of the Artistic Leadership Team responsible for planning the programme.

"The planning of this concert season has been a wonderful adventure, and I hope it brings the joy of both discovery and homecoming to our listeners," Kuusisto says. In the HPO's concerts, Kuusisto will appear as conductor, violin soloist and lead, meaning he will be conducting the orchestra while playing the violin instead of holding a baton.

Pekka Kuusisto grew up in a musical family and started playing the violin at the age of three. His solo career really kicked off after he won the International Jean Sibelius Violin Competition in 1995. Since then, his work has taken him at an accelerating pace to all continents throughout the world. His regular workplaces currently include Oslo (Norwegian Chamber Orchestra), Bremen (Deutsche Kammerphilharmonie), Berlin (Mahler Chamber Orchestra) and San Francisco (San Francisco Symphony) – and now also Helsinki.

Pekka Kuusisto is known for his bold and innovative approach, and his repertoire extends from folk music through classical to music that defies genre boundaries. Kuusisto combines, creates new things and moves widely in different art fields, also renewing concert traditions and the interaction between musicians and the audience without detracting from the hard core of tradition, for example as an instrumentalist or – increasingly often – as a conductor.

THE HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

When Robert Kajanus established an orchestra in Helsinki in 1882, his ambitious plan was to gather together the city's best musicians and others recruited from abroad – some 36 in all – in order to give the people of Helsinki a chance to hear great musical masterpieces at a series of weekly concerts.

The principle of putting on regular concerts given by an orchestra of top musicians has remained right up to the present day in the 140 years since the Helsinki Philharmonic Orchestra was formed. It premiered most of the symphonic works by Jean Sibelius with the composer himself conducting, and continues its commitment to contemporary music by commissioning works by composers both Finnish and foreign. The series of Helsinki Variations commissioned from 12 composers during the period 2019–2025 is forging a link between the music of today and works on a Helsinki theme composed before 1945.

Now a band of 102 musicians, the Helsinki Philharmonic Orchestra annually performs to a total audience of over 110,000 and has become an important constituent of its host city's cultural capital. It also reaches people who for one reason or another cannot attend concerts at the Helsinki Music Centre, for in addition to making international tours, it sends small ensembles out across the city, provides opportunities for young people to perform and, through its active education programme, is able to make contact with special groups. For the third time it invited an entire age group – all the children born in Helsinki in 2020 – to enjoy music with their families over the next seven years as members of the HPO Kids -program.

The HPO concerts and background interviews screened live or recorded on the Internet makes the process of creating a piece of music even more readily accessible. The orchestra's partnership with the BIS label further ensures that HPO performances are available to all both now and well into the future in state-of-the-art recordings.

The orchestra has a three-member Artistic Leadership Team, which comprises Chief Conductor and Artistic Director Jukka-Pekka Saraste, Principal Guest Conductor and Artistic Co-director Pekka Kuusisto and Composer-in-Residence Anna Clyne.

www.helsinkiphilharmonicorchestra.fi

LISÄÄ MUUSIKKENERGIAA

ÄÄNI JA VIMMA

Jukka-Pekka Saraste, kapellimestari
Pekka Kuusisto, kapellimestari

Jean Sibelius: Tapiola
Joseph Haydn: Sinfonia nro 60 "Il distratto"
Anna Clyne: Sound and Fury
Edgard Varése: Amériques

KE / ONS / WED

13 / 09 / 2023

19.00

TO / THU

14 / 09 / 2023

19.00

TULIAISIA WIENISTÄ

Theodor Guschlbauer, kapellimestari
Hannu Perttilä, oboe

Wolfgang Amadeus Mozart: Sinfonia nro 25
Ralph Vaughan Williams: Konsertto a-molli oboelle ja jousiorkesterille
Franz Schubert: Sinfonia nro 6 C-duuri "Pieni"

PE / FRE / FRI

22 / 09 / 2023

19.00

PORKKANA KARKUTEILLÄ

Maria Itkonen, kapellimestari
Satu Sopanen, Martti Manninen, Unto Nuora,
Sofia Hilli, esiintyjät
Johanna Elovaara, ohjaus ja koreografia
Sanna Niemeläinen, käsikirjoitus

Ikäsuositus 2+

TO / THU

28 / 09 / 2023

18.30

SUURET SINFONIKOT

Adam Fischer, kapellimestari
Aurora Marthens, sopraano

Ludwig van Beethoven: Sinfonia nro 4
Gustav Mahler: Sinfonia nro 4

PE / FRE / FRI

06 / 10 / 2023

19.00

KANSAINVÄLINEN PAULON SELLOKILPAILU

Rumon Gamba, kapellimestari

KE / ONS / WED

11 / 10 / 2023

19.00

TO / THU

12 / 10 / 2023

19.00

REINHARDT & BAX

Ruth Reinhardt, kapellimestari
Alessio Bax, piano

Jennah Vainio: Sylvia's Lullaby (Helsinki Variations: ke.)
Edvard Grieg: Pianokonsertto, pianokonsert, Piano Concerto
Antonín Dvořák: Sinfonia nro 5

PE / FRE / FRI

20 / 10 / 2023

19.00

TICKETMASTER: 6,50-48€

sis. palvelumaksun / inkl. serviceavgift / incl. service charge



I VIULU	SELLO
I VIOLIN	CELLO
Pekka Kauppinen I	Lauri Kankkunen I
Jan Söderblom I	Tuomas Ylinen I
Kreeta-Julia Heikkilä II	Beata Antikainen II
Eija Hartikainen	Inkeri Rajamäki II
Katariina Jämsä	Basile Ausländer II *
Maiju Kauppinen	Jaani Helander
Kati Kuusava	Mathias Hortling
Helmi Kuusi	Veli-Matti Iljin
Elina Lehto	Jaakko Rajamäki
Ilkka Lehtonen	Ilmo Saaristo
Jani Lehtonen	Saara Särkimäki
Kari Olamaa	Pekka Smolander**
Kalinka Pirinen	Simon Svoboda **
Petri Päävärinne	Tommi Wesslund **
Satu Savioja	
Elina Viitasaari	
Totti Hakkarainen **	
II VIULU	KONTRABASSO
II VIOLIN	KONTRABAS
Anna-Leena Haikola 4	DOUBLE-BASS
Maaria Leino 4 **	
Teija Kivinen 6	
Teppo Ali-Mattila	
Eva Ballaz	
Heini Eklund	
Matilda Haavisto	
Linda Hedlund	
Liam Mansfield	
Siiri Rasta	
Krista Rosenberg	
Terhi Ignatius **	
Alexander Nikolaev**	
Harry Rayner **	
Virpi Taskila **	
ALTOVIULU	HUILU
ALTVIOLIN	FLOJT
VIOLA	FLUTE
Atte Kilpeläinen 4	Niamh McKenna 4
Torsten Tiebout 4	Elina Raijas 5
Lotta Poijärvi 6	Päivi Korhonen
Petteri Poijärvi 6	
Aulikki Haahti-Turunen	
Tuomas Huttunen	
Kaarina Ikonen	
Tiila Kangas	
Ulla Knuutila	
Carmen Moggach	
Mariette Reefman	
Markus Sallinen	
Hajnalka Standi-Pulakka	
Liisa Orava **	
	OBOE
	Hannu Perttilä 4
	Jussi Jaatinen 5
	Nils Röömussaar 5 *
	<i>Englannintorvi</i>
	<i>Cor Anglais</i>
	Paula Malmivaara

KLARINETTI	KÄYRÄTORVI	TUUBA
KLARINETT	VALTHORN	TUBA
CLARINET	HORN	Ikkka Marttila **
Osmo Linkola 4	Ville Hiilivirta 4	
Anna-Maija Korsimaa 5	Mika Paajanen 4	
<i>Es-klarinetti</i>	Sam Parkkonen 6	
<i>EFlat Clarinet</i>	Miska Miettunen	
Petteri Kivioja	Joonas Seppelin	
Nora Niskanen **	Marian Strandénus **	
<i>Bassoklarinetti</i>		
<i>Bass Clarinet</i>		
Heikki Nikula		
FAGOTTI	TRUMPETTI	LYÖMÄSÖITTIMET
FAGOTT	TRUMPET	SLAGINSTRUMENT
BASSOON		PERCUSSION
Markus Tuukkanen 4	Pasi Pirinen 4	Xavi Castelló Aràndiga 4
Mikko-Pekka Svala 5	Thomas Bugnot 5	Pasi Suomalainen 5
<i>Kontrafagotti</i>	Obin Meurin	
<i>Contrabassoon</i>	Mika Tuomisalo	
Noora Van Dok	Pasqual Llopis Diago**	
Erkki Suomalainen		
	PASUUNA	HARPPU
	BASUN	HARPA
	TROMBONE	HARP
	Valtteri Malmivirta 5	Anni Kuusimäki 4
	Anu Fagerström	Minnaleena Jankko 5
	<i>Bassopasuuna</i>	
	<i>Bass Trombone</i>	
	Jussi Vuorinen	
		ORKESTERI-
		JÄRJESTÄJÄT
		ORKESTER-
		INSPICIENTER
		STAGE MANAGERS
		Mikko Aspinen
		Matti Tähkävuori

I/II KONSERTTIMESTARI
Konsertmästare / Leader

SOLOSELLISTI
Solocellist / Principal cellist

4 ÄÄNENJOHTAJA
Stämledare / Section principal

5 VUOROTTELEVA ÄÄNENJOHTAJA
Alternerande stämledare / Associate principal

6 VARÄÄNENJOHTAJA
Vicestämledare / Sub-principal

* VAKITUISEN SOITTAJAN TILAPÄINEN TEHTÄVÄ
Ordinarie musikers tillfälliga uppgift / Temporary position, regular player

** MÄÄRÄAIKAINEN KIINNITYS
Tidsbundet engagemang / Temporary player

JUKKA-PEKKA SARASTE

kapellimestari / dirigent / conductor

PEKKA KUUSISTO

viulu / violin

Anna Clyne (1980-)

Time and Tides, viulukonsertto

23'

violinkonsert

Violin Concerto

The True Lovers Farewell

Who Can Sail Without Wind?

My Fair Young Love

The Golden Willow Tree

Farewell

(ke. / uruppf. / world premiere)

väliaika / paus / interval 25 min

Anton Bruckner (1824-1896)

Sinfonia nro 5 B-duuri

(ed. Leopold Nowak) (1876–1878)

80'

Symfoni nr 5 B-dur

Symphony No. 5 in B Flat Major

Adagio – Allegro – Langsamer

Adagio – Sehr langsam

Scherzo: Molto vivace – Trio

Finale: Adagio – Allegro

Konsertti päättyy n. klo 21.15 / Konsereten avslutas ca kl 21.15 /

The concert ends at about 21.15

((o)) **HKO SCREEN #hkoscreen**

SUORA LÄHETYS / DIREKTSÄNDNING / LIVE BROADCAST

WWW.HELISINGINKAUPUNGINORKESTERI.FI

YLE RADIO 1

Katsottavissa netissä konsertin jälkeen.

Se på nätet efter konserten. / Watch on demand after the concert.